

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XVIII. évfolyam, 93. szám

2015/5.

Felelősség

„Ennek az Európának, amely hagyta elvágni gyökereit, vége van! Nekünk viszont élnünk kell tovább!”

Kozma Imre

A 75 éves Kozma Imre irgalmas rendi szerzetes a Magyar Máltai Szeretetszolgálat igazgatója azt vallja ma is, amit nagyapjától tanult: „Az élet arra való, hogy elajándékozzuk.” És persze nem csupán vallja, azt sokan megteszik, hisz mibe se kerül, hanem teszi is munkatársaival, a világ minden pontján segítve a szenvedő kiszolgáltatott embert, korra, nemre, felekezetre tekintet nélkül. Van dolguk most, az Európát sújtó népvándorlás idején.

– A kereszténység az nem csupán az imádkozás, nem csupán templomba járás, nincs kereszténység karitatív cselekedetek nélkül – mondta a Gondolat-jel című műsorban Kozma atya. – Az ember vagy rájön arra, hogy valaki előtt felelős az életéért, felelős a világért, felelős a másik emberért. Ma ez a legnagyobb gond: felelőtlenek vagyunk a világgal, kihasználjuk, szipolyozzuk és tönkre tesszük. Felelőtlenek vagyunk egymással, felelőtlenek vagyunk az utódainkat illetően. (...) Minden emberi kapcsolatunkban valamiképpen fölsejlik az Isten arca, ami egyszerűen azt jelenti, hogy irgalmasak vagyunk egymáshoz, nagylelkűek, tudunk megbocsájtani, tudunk felejteni, tudunk újrakezdeni, vagy ezek az emberi kapcsolatok nem is igazak.

A világ nem rossz, a világ jó, az ember nem rossz, az ember jó, csak egyről feledkezünk meg, hogy az emberi élet titkával kell foglalkozni, nem a hitnek a titkával. Az ajándék örökség, az élet is ajándék persze, de mindegyikünknek a saját életét értelmezni kell, és rendkívül fontos, hogy az ember önmagát is nevelje. A helyes önnevelés azt jelenti, hogy az ember legyőzi önző önmagát és egyszer csak a sok jó cselekedet közepette mi is rácsodálkozunk az élet értelmére.

Csűrös Csilla: – És akkor nem válik, ahogy ön is vizi-onálta, istentelenné, Isten nélkülivé a világ? Nem vész el Európa, a keresztény Európa?

Kozma Imre: – Európa más lesz. Én nagyjából azt látom, hogy a keresztény Európának vége van, pontosan azért, mert a keresztényi Európa engedte, hogy elvegyék a keresztény örökségét, hogy kitépjék a gyökereit. Gyökértelen-né vált az európai ember, ne felejtjük el a civilizáció a kereszténység műve nem véletlen, hogy a civilizált világ a keresztény gyökerekből nőtt ki. Tehát ma azt kell látnunk, hogy mi jelen pillanatban a jövőnk tekintve rossz helyen élünk, a kereszténység nem azt jelenti, hogy Európának mindig kereszténynek kell lenni. Ma a kereszténység súlypontja másutt van, gondoljunk arra, amit művelnek az iszlamisták Szíriában, Irakban, egyáltalán a Közel-Keleten.

(Folytatás a 4. oldalon)

Szilágyi Domokos: Ősz

*Tövist virágzik az idő,
mázsás ködöt a levegő,
légüres bánatok lebegnek,
szállanak, zuhannak, leesnek.*

*Avar hullámozik, bokámat
nyaldossa, szívemig fölrad
– ősz, te szilaj, te szomorú,
kegyelmes szívbéli háború,*

*add, hogy a szemem szép tágra,
kerekedjél a világra,
s legyen a szavam oly könnyű
s oly éles, mint a tavaszi fű.*

Mezőhegyes

Fotó: Borzák Tibor

Falugondnoki találkozó Mezőhegyesen

Segítség a majorokban élőknek

Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye településeinek polgármesterei, jegyzői, intézményvezetői, falu- és tanyagondnoki találkoztak 2015. szeptember 24-én a világviszonylatban is jelentős agrártörténelmi múltú városban, Mezőhegyesen. A rendezvényen az EMMI képviseletében jelen volt Horváth-Takács Bernadett, a falugondnoki hálózat szakmai referense.

Nagyon úgy néz ki, hogy a nyár utolsó verőfényes napján tartották meg a falugondnoki találkozót a román határhoz közeli Mezőhegyesen. Ennyi „jutalom” járt a szolgálatukat és hivatásukat szívvel-lélekkel végző munkatársaknak. Bármerre sétál az ember a településen, szinte mindenhol műemlék épületbe botlik, valamennyi több százados múltat idéz. A „parkvárosról” részletes történeti áttekintést Mitykó Zsolt polgármester *(képünkön)* adott a jelenlévőknek. Egészen az 1700-as évek végéig forgatta vissza az idő kerekét: II. József császár 1784. december 20-án írta alá a Császári és Királyi Ménesintézet alapítólevelét, majd a következő évben a császár személyes látogatásakor kinevezte Csekonics Józsefet a ménes parancsnokává. A területen lényegében katonai irányítás zajlott, zárt településként működött, csak 1867 után alakult ki az eszmei község, majd város. Tulajdonképpen máig mindent a ménes határoz meg, legalábbis megkerülhetetlen ez a téma. (Sajnos mostanában az állami földek értékesítése kapcsán kerül szóba.)

A polgármester beszélt Mezőhegyes világban és hazánkban betöltött szerepéről, például a lótenyésztés egyértelmű sikertörténetéről. Minden műemlék épületnek története van, a polgármesteri hivatalnak helyet adó díszes ház például a millennium alkalmából rendezett budapesti világkiállítás fából kreált pavilonjának újrakészített változata, a szemközti „Kan-tár” pedig nőtlen tiszt szállóként funkcionált, vagyis a korabeli szingli férfiak laktak benne. Több mindenről azonban már csak emlékeket idézhetnek a helyiek, nincs meg a szeszgyár, a cukorgyár, a kisvasút, és a majorok száma is igencsak megcsappant. A külterületeken élők elöregedve, magányosan élnek, csak a tanyagondnokokra támaszkodhatnak. Mitykó Zsolt fel is olvasta azt a levelet, melyet az 57-es majorból küldtek neki, megköszönvén az ottani tanyagondnok munkáját. Ha nem működne ez a szolgálat, minden lehetetlenné válna számukra, mivel mozgáskorlátozottak, segítségre szorulnak – írták.

Ezt követően a maguk a tanyagondnokok is sorra bemutatkoztak. Első-

ként Mitykó József, aki négy majorban mintegy kétszáz ember ügyes-bajos dolgait intézi – a pályástól a kilencvenévesig. Megszokott útvonalát mindennap megteszi, orvoshoz viszi a betegeket, gyógyszert vált ki az időseknek, a bevásárlást, a csekkek befizetését és az egyéb ügyeket is rá bízák. Az egyik körzetbe rendszeresen kell ivóvizet vinnie. Amikor pedig netán üresjáratban van, besegít a közmunkaprogramba.

Pósa István több mint tíz éve tanyagondnok. Szinte valamennyi majorban dolgozott már. Szükszavúan azt ecsetelte, hogy minden területen jelentkeznek újabb és újabb problémák, melyeket meg kell oldania. Sosem vár érte dicséretet, amint szidást sem, mégis mindkettőből kijut neki. Nem csak a polgármesteri hivatallal ápol jó kapcsolatot, hanem az egészségügyi és a szociális intézményekkel is. Meghívta hát a tanácskozási Gál Máriát, a mezőhegyesi önkormányzat szociális intézményegységének vezetőjét, hogy „tanúskodjon” mellette, vagyis beszéljen ő a tanyagondnokokkal

való együttműködésről. Az igazgatónő előjáróban leszögezte: akik vállalják a majorsággal járó életformát, azok a hátrányos helyzetükkel is tisztában vannak. A tanyagondnokokon keresztül az összes szolgáltatást igénybe vehetik, és az alapfeladatokban (mint például a szociális étkeztetés, a családsegítő szolgálat, a házi segítségnyújtás) az egyesített intézmény is a rászorulóknak rendelkezésére áll.

Harmadjára Hanczik Tibor állt a plénum elé. Huszonegy évet élt majorban, tehát jól ismeri az ott élőket és a gondjaikat. Az ő területei közúton megközelíthetők, de mivel a telepeken nincsenek utcanevek, csak házszámok, a GPS-rendszerben hiába keresnénk azokat. A városközponttól hat-nyolc kilométerre élő családok közül csak keveseknek van autójuk, legtöbbször a tanyagondnoki autót veszik igénybe, illetve a napi háromszori buszjáratot. Tulajdonképpen mindenért mozdulniuk kell, még állandó bolt sincs arra felé. Mások mellett tizenhat egyedül élő emberre, kilenc nagycsaládra és hat egy év alatti gyermekre figyel a négy majort járó „majorgondnok”.

A mezőhegyesi falugondnoki találkozón Gyebnár Péter, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Békés megyei területi felelőse adott tájékoztatást a vidékfejlesztési programokról és a pályázati lehetőségekről. Szerinte a falu- és tanyagondnok is vidékfejlesztéssel foglalkozik, hétköznapi hősként tisztelhetjük őket. Nem az ő kompetenciájukba tartoznak a fejlesztésekhez szükséges anyagi források előteremtése, de a külterületeken élő vállalkozóbb szellemű fiatalok figyelmébe ajánlhatják azokat a pályázatokat, melyekről esetleg az önkormányzattól értesülnek. Értelmes és megvalósítható cél rengeteg van. Főleg most, hogy a 2014-2020 közötti ciklus pályázatainak kezdene „felpörögni”. Az önkormányzatok pillanatnyilag egyebek mellett munkahelyteremtésre, a mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztésére, a versenyképesség javítására, a környezeti kímélő gazdálkodás meghonosítására nyújthatnak be pályázatokat. Az előadó megjegyezte: a korábbiakhoz képest gyorsabb, egyszerűbb, hatékonyabb az ügyintézés és a támogatások lehívása.

Sajátos falugondnoki tevékenységükről adott számot Zsidai Erzsébet,

a kishegyesi Női Fórum Egyesület vezetője (*képünkön*). A vajdasági település három részből áll, több mint tizenkétezer lakossal rendelkezik. A civil szerveződés tagjai 2002 óta látogatják az időseket, 2008-ban pedig került a házi betegápolás és a napi ellátás a helyi szociális stratégiai tervbe, melyet a Caritas Szabadka önkéntes munkatársai végeznek. A referáló egy szerb-magyar konferencián tolmácsolt, akkor hallott először a falugondnokságról, s azonnal megérintette ez a misszió. 2010 augusztusában

Kishegyesen egy pályázat jóvoltából el is indították a szolgálatot, mégpedig a Női Fórum égisze alatt. Ma már az önkormányzat teremti meg az anyagi alapokat. Tíz hónap munkáért fizetnek, a fennmaradó kettőt pályázatból kell előteremteniük. Három falugondnok mintegy 150 idős embert lát el, akik a szolgáltatásért minimális összeget fizetnek.

Zsidai Erzsébet azt szeretné, ha minél többen követnék a példájukat Szerbiában is. Reménykednek abban, hogy széles körben elterjed, mert mindenhol óriási szükség van a szociális segítségre. Ennek érdekében biztos pénzügyi alapok kellenének, valamint az, hogy állandó munkaviszonyban dolgozzanak a koordinátorok. A falugondnokok szakmai továbbképzése, a szabványok kidolgozása mellett legnagyobb álmuk egy saját irodaépület.

A mezőhegyesi falugondnoki találkozón Csörsz Zelenák Katalin, az egyesület ügyvivője aktuális tennivalókról számolt be, majd a résztvevők a csodálatos napsütésben felkeresték a Fiatal Fogatlovak Világbajnoksága helyszínét, ahol ízelítőt kaptak a verseny pillanatnyi eseményeiből. Az ebédet követően baráti beszélgetés zajlott, és lehetőség kínálkozott a Dél-Békési Kistérség településeinek közfoglalkoztatásban készített termékeinek feltérképezésére is. Nagyszerű volt a szervezés, amiben a mezőhegyesieknek már volt tapasztalata, hiszen harmadszorra rendeztek öt megye falugondnokainak szakmai seregszemlét.

Borzák Tibor

Felelőtlenek vagyunk a világgal?

(Folytatás az 1. oldalról)

Kétezer évvel ezelőtt ott volt a kereszténység súlypontja az egyházatyák korában, ott teljesedett ki a keresztény örökségünk, a keresztény kultúra és került át görög és latin közvetítéssel Európába. Kereszténnyé lett Európa, és engedték, hogy az örökségünk elvesssen, nyilvánvalóan azért, mert csak attól lehet elvenni az örökséget, aki hagyja/adja. Sajnos a mai Európa tagjaiban már nem keresztény Európa, ilyen értelemben a végnapjait éli. Persze élni fognak itt emberek, csak más eszmék határozzák meg az itteni emberek életét, de ez nem azt jelenti, hogy a kereszténységnek vége. Azért gondolkodjunk el az iszlám magatartásán, egyfolytában hallunk ilyeneket, hogy hát ez az iszlám üzenete, a Korán tanítása. Igen, csak egyről feledkezünk meg: amíg a kereszténység központi üzenete a megbocsátás és az újrakezdés, a testvériség – sőt szeressétek még ellenségeiteket is, mondja Jézus –, a Korán alaptanítása pedig az: aki nem mohamedán, az nem embertárs. Ebből akármi kinőhet, és ebből nőtt ki, amit most művelnek az iszlám szélsőségesek. A többiek meg védekeznek, hogy ők nem olyanok, de az ő kezükben is ez a Korán van. Ez nem azt jelenti, hogy minden mohamedán olyan, mint ezek a gyilkosok, de nem szabad elfelejteni, hogy mi az alapüzenet és ebből bármi lehet. De én azt gondolom, hogy a kereszténységet illetően mi csak szomorkodhatunk, hogy ez az Európa a kereszténység kiteljesedésében oly csodákat művelt, ez az Európa valószínűleg más arculatú lesz, a kereszténység pedig másutt fogja az ő üzenetét megjeleníteni.

Cs. Cs.: – Mit gondol, mennyire Don Quijote-i harcot vív?

K. I.: – Nézzé, a világ ilyen, de az ember akkor, amikor találkozik egy bajban lévő emberrel, egy kiszolgáltatott emberrel, nem foglalkozik azzal, hogy hívó, nem hívó, istentelen, nem istentelen, hanem eggyel foglalkozik, hogy ez az ember bajban van, és nem hagyhatjuk magára. A Máltának is ez az üzenete. Nem tudjuk megoldani a világ szociális és egyéb problémáit, de nem hagyhatunk senkit se magára. Egy biztos, a nehéz helyzetekben, ha ott állunk az emberek mellett, akkor a legtöbbet tesszük, amit egy ember tehet a másik emberért. Azt jelenti, hogy nem vagy egyedül, van embered. Ez más kategória. Hogy istentelen a világ vagy nem istentelen a világ, ha ezt nem ismeri fel az emberiség, hogy e nélkül nem lehet emberhez méltó életet élni, akkor engem nem is érdekel, hogy istentelen, nem istentelen hívó vagy nem hívó, igazából az a legfontosabb, ami a lelkiérőnket gyarapítja. A lelkiérő pedig erkölcsi kérdés, az erkölcs a lélek egészsége. Egészséges az a lélek, amely normális, vagyis normakövető normákhoz igazodik, hogy az ember tudja elfogadni a minden helyzetben, minden körülmények között érvényes normákat és azok akkor is éljenek, amikor esetlegesen az embernek hátrányt jelentenek, mert e nélkül az erkölcsi normák nélkül olyan emberek leszünk, mint ahogyan a Szentírásban olvasható: „istenünk a hasuk”. Gondoljuk végig: a jelen mindig a múltbéli helytállásunkat kéri számon, hogyan álltunk helyt az adott pillanatban, tettük-e azt, amit megtehettünk. A délszláv há-

ború kapcsán is kaptam egy telefont, hogy hét ferences szerzetes van az egyik templomban, a pincében, ki kéne őket szabadítani. De mi lesz a többiekkel? – kérdeztem. – Hogy képzelik ezt? Vagy mindenki, vagy senki. És akkor így indultunk el most 80 éves Raseta szerb tábornok, első ember voltam, akit fogadott a bunkerében, öt percet adott és fél óra lett belőle. Amikor tudomására hoztam, hogy nekem olyan szövetségesem van, akit soha senki le nem győzött, akkor a szája is tátva maradt meg a szeme is nagyon tágult. És hát ki az? – kérdezte. Mondtam, hogy Jézus Krisztus. Erre megjelent egy könnycsepp a szemében és ebben a pillanatban tudtam, hogy Jézus Krisztus megint győzött. Elengedte ezeket az embereket. Persze nem volt ez ilyen egyszerű, de ez volt a döntő ütközet. Jövendöltem is neki, meglátja, önt nem viszik el Hágába. Nem vitték el, Belgrádban él, és már üzent, hogy szeretné velem tölteni a születésnapját.

(...)

Cs. Cs.: – Büszke arra, hogy Csíkból származik?

K. I.: – Hát az természetes, nekem mindennél fontosabb a haza. Az ember nem világpolgár, az embernek valahol otthon kell lenni. Az otthon haza, hiszen a haza az pátria, az patrimonium, az örökség. Hát itt van az örökség, amit az eleink a nagyjaink kiharcoltak, létrehoztak, ránk hagytak. Annál nagyobb dolog nincs, mint egy ilyen örökség fölött rendelkezni, egy ilyen örökségre vigyázni. Élni, és ezt továbbvinni. Ez a haza, a nemzet. Nem igaz, hogy valaki ott van otthon, ahol jól él. Egyébként rengeteg országban jártam a világnak szinte minden táján, s valójában, aki a hazáját elhagyja, nem leli a helyét a világban. Lehet, hogy megbecsülik, ha nagyon sikeres, lehet, hogy ő is vigasztalja magát, mert jól él. Az ember élete csak otthon, a hazájában – ahol a gyökerei vannak – teljesedhet ki. Egyébként minket, magyarokat általában tárt karokkal fogadnak, most is örülnek annak, hogy tódulnak el innen az értelmes, tanult emberek és ők gazdagodnak a tudásukból, ám a világ kihasznál és elhasznál bennünket. Egyedül a hazánk, ahol szenvedhetünk, gondjaink, bajaink lehetnek, csak a hazánk az egyetlen, amely nem tud bennünket kiábrándítani, mert megszült bennünket és otthont adott. Itt sokat kellene beszélni rólunk magyarokról.

– Minket szeret a világ. Dehogynem, dehogynem, csak ezt nem halljuk és nem tudjuk. Bárhol a világban, ahol magyarként megjelentem, csak felsőfokon beszélnek rólunk, magyarokról. Nem vagyunk tökéletesek, vannak hibáink és gyarlóságaink, de azt gondolom, hogy ez a nemzet, a mi nemzetünk, a magyar nemzetünk igen nagy szolgálatot tett a például a németeknek, s ezt azért nagyon sokat értékelik és tudják. Akik szánt szándékkal szeretnék, hogy mi eltűnjünk a föld színéről, lelkük rajta. Egyébként csak azt lehet megölni, aki engedi magát megölni. A testet ugyan el lehet pusztítani, de a lelket nem. Nekünk a magyar lelkünkre kell nagyon vigyázni, és nem szabad engedni, hogy megmérgezzék.

Kossuth Rádió/Gondolat-jel

2015. augusztus 30.

Hírek

Balesetmegelőzés- elsősegély

November hónapban indítjuk a balesetmegelőzés-elsősegély továbbképzést. Akinek továbbképzési pontra van szüksége, jelentkezzen az irodában.

Lakiteleki továbbképzés

December 2-3-4-én lesz a hagyományos „lakiteleki” képzés, de most nem Lakiteleken, hanem Szabadszálláson, a Balázs-pusztán található Ádám-tanyán. Várjuk jelentkezéseket az irodában!

Alapképzési változás!

A falugondnoki szolgálat működése engedélyhez kötött, amelyet a 369/2013. (X. 24.) Kormány-rendelet szabályoz. Az 1/2000. (I.7) SZCSM rendelet melléklete szerint a munkakör betöltésének feltétele a falu- és tanyagondnoki képzésen való részvétel, tanúsítvány megszerzése. Az e feladat ellátásához szükséges készségekkel, ismeretekkel és módszerekkel a falu-gondnoknak a 260 órás képzés folyamán van lehetősége megismerkedni.

Bartus István felnőttképzési referens intézi tovább a képzési ügyeket, így neki kell küldeni minden olyan iratot, mely az alapképzéssel kapcsolatos. Elérhetősége: telefon: 06-1-237-6737; e-mail: istvan.bartus@ncsszi.hu

Matrica az autókra

Kérjük, hogy jelezzenek azok, akik, falugondnoki matricát szeretnének az autójukra. Vagy akik már jelezték, erősítsék meg.

Elnökségi ülés

Elnökségi ülést tartott egyesületünk vezetősége. Számba vettük az első félév eredményeit, s a második félév feladatait, az új képzéseket, a továbbképzéseket, a látótutat Hevesbe. Sorra vettük, hogy a déli határszálen mennyit kell dolgozniuk a falugondnoknak az új migrációs helyzetben.

Tanácskozás Torockón

Szeptember elején háromnapos tanácskozás zajlott a falugondnokság Kárpát-medencei kiterjesztéséről az erdélyi Torockón működő Duna-házban. Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke nyitóbeszédében a közösségek önszerveződésének és önellátásának a fontosságát hangsúlyozta:

– A falugondnokság Magyarországon működik, a határon túli részeken van rá példa, de még nem igazán működőképes rendszer, hogy lehet ezt Kárpát-medencei léptékűvé emelni. Már tapasztalom, hogy a délvidéken is megjelent ez a gondolat, és nyilván aki a gyakorlatban benne van, élően tudja átadni, hogy mit is jelent a falugondnokoknak a hivatása, szolgálata, az itteni érdeklődést pedig a saját helyzetére tudja alkalmazni és meg tudja jeleníteni. Az ilyen tapasztalatcserékre van igazán szükség – és ahogy szoktuk mondani (és ez egy régi igazság): ember nélkül semmi nem lehetséges, intézmény nélkül semmi nem tartós. Tehát hiába van egy településen nagyszerű ember vagy egy kis közösség, de intézményesíteni kell mindaddig, amíg nem zavarja túlságosan az életet, mert aztán túl bürokratizálódhat is. De

szükség van az intézményrendszerre, ami elvégzi azt a feladatot, amely éppen szükségeltetik ahhoz, hogy aztán működjön, és legyen képes a gyakorlat az élet változásait is jó ritmusérzékkel követni.

– A falu- és tanyagondnoki hálózat szülőatyja az Kemény Bertalan, aki nagyon színes egyéniség volt; nyugodt, higgadt, és iskolát teremtett. Valójában a népfőiskolai gondolat alapeszméje az önszerveződés, az önellátás. Egy falu szervezze meg önmagát, találja meg azt az embert, aki nem munkának, hanem inkább szolgálatnak érzi, hogy mások gondjaival, problémáival nemcsak törődik, hanem tesz is valamit. Ez a hálózat az 1990-es évek elején jött létre, törvény szentesítette 1996-ban, s benne volt a népfőiskolai gondolat is. Nekem jó kapcsolat alakult ki Kemény Bertalannal, nagyon sokat tanultam tőle. Egyáltalán a népfőiskolai lakiteleki gondolat és gyakorlat az ő munkásságából is származik, mint ahogy beépítettem a magam népművelői gyakorlatát, illetve az elmúlt másfél vagy két évszázad népfőiskolai emlékeit, történeteit, akár itt a Kárpát-medencében, akár Észak-Európában másutt.

Babaköszöntők

Gárgyán József Martin nevű kisfiát köszöntöttük a napokban. Közel egy éves lett Martin, mire sikerült meglátogatnunk egyesületi elnökünk és az iroda dolgozói kíséretében.

Egyesületi munkatársunk, Simon Annamari kisfiát, Lehelt is meglátogattuk. A baba már több mint fél éves. Szeretettel köszöntjük az egész családot!

Új projekt: Egészséges Bács-Kiskunért

Hogyan kell vérnyomást mérni?

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete is részt vesz a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. által összefogott projektben, melynek célja, hogy a területünkön élők egészségügyi, szociális és kulturális elmaradásai mérséklődhessenek. Az alábbiakban beszámolunk az első programjainkról.

Tudott, hogy hazánkban a várható élettartam igen alacsony, s a hátrányos helyzetű kistelepüléseken, térségekben, tanyavilágban még az országos átlagot sem éri el, itt sokkal kedvezőtlenebbek az egészségügyi tendenciák. Az egészségügyi mutatók, az országos átlagnál is rosszabbak. A hátrányos helyzetű, kis lélekszámú települések, tanyás térségek helyzetéből kiutat jelenthet az egészségügyi, szociális, kulturális elmaradások mérséklése, a lakosság közösségi mentalitásának, identitásának kialakítása, megerősítése. Ezért egyesületünk a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. egyik konzorciumi partnereként pályázott a TÁMOP 6.1.5-14-2015-0003 Egészséges Bács-Kiskunért című projektre. A falu- és tanyagondnokok a projekt során olyan közösségi tevékenységeket generálhatnak, mely a tanyákon, kistelepüléseken élők figyelmét az „egészség érték” gondolat fontosságára hívja fel.

A vérnyomásmérő szűrőprogram keretében a tanyagondnokok prevenciósszerűen életvezetési tanácsadást végeznek (egészségtudatos életvitel, táplálkozás, testmozgás, stb.), keringési problémák vérnyomásméréssel tör-

tendő szűrését, valamint a veszélyeztetett lakosság egészségügyi ellátórendszerbe irányítását végzik. A tanyagondnokok egészségügyi felkészítésére, a tanyai szűrőprogram elindítására két településen, Móricgáton és Csikérián került sor.

A felkészítés során a falu- és tanyagondnokok előadást hallhattak a kis- és nagy vérkörről, az artériás és vénás érrendszerről, a szisztolés és a diasztolés vérnyomáskülönbségről, a nagy erek rugalmasságáról (meszesedés → keményedés), az erek ellenállásáról, a vérnyomást befolyásoló tényezőkről (fizikai erőfeszítés, sport, fájdalom, dohányzás, alkohol, gyógyszerek, szex).

Az előadó meghatározta a bázis, az aktuális, az emelkedett, a magas, a kóros kilengés és a kritikus magas vérnyomás fogalmát. A magas vérnyomást néma gyilkosnak (sok esetben nincs panasz) nevezte. Elhangzott a vérnyomásmérés 10 arany szabálya is:

1. Mindig azonos időpontban történjen a mérés.
2. Mérés előtt egy órával ne dohányozzon, ne kávézzon, és ne fogyasszon alkoholt.
3. Ne legyen WC-használati kényyszer alatt.
4. Előtte 2-3 perc nyugalom.
5. Ismerjék a vérnyomásmérő használatát.
6. Ha csuklós a vérnyomásmérő, akkor a szív síkjáig emelni és a tenyér fölé nézzen.
7. Mérés közben ül, nem beszélget.
8. Két mérés között 10-15 perc eltérés.
9. Naplővezetés.
10. Akkor is mérni kell, ha az értékek rendben vannak.

Essék szó a kiskert-programunkról is, melynek célja, hogy falugondnokok segítségével a kiskertekbe újra visszatelepíteni a csemegeszőlőt, lehetővé tenni, hogy a programban résztvevők saját termesztésű csemegeszőlőt fogyaszthassanak. Táplálkozási szokásaik formálása, hogy a napi gyümölcsfogyasztás szokásukká váljon. Jó példákat láthassanak a helyi értékek felismerésére, valamint ötleteik megvalósításához, az egészségtudatossághoz.

A családok a felkészítés és a tanácsadások alkalmával nemcsak a csemegeszőlő termesztéséről kapnak útmutatást, hanem megismerkedhetnek az ökológiai- és önfenntartó gazdálkodással, valamint a megújuló erőforrások gazdaságban történő alkalmazásával is.

Az programban megszerzett ismereteiket felhasználva más növények termesztését is el tudják majd kezdeni, ezzel megteremtve családjuk számára önellátás alapját. Ezzel hozzájárulunk a családok egészségtudatos szemléletének kialakulásához, a felnövekvő generáció pedig már természetesnek veszi az önellátásban rejlő lehetőségeket, az egészséges élelmiszerek termesztésének és fogyasztásának fontosságát.

A pályázat által támogatott képzéseik közül Mórícgáton 17 fővel megvalósult az Amit tudni kell a baleset-megelőzésről és az elsősegélynyújtás korszerű elméletéről és gyakorlatáról című 30 órás továbbképzésünk. A résztvevők elsajátíthatták az elsősegélynyújtási és baleset-megelőzési ismeretek új módszereit, melynek bir-

tokában a résztvevők képessé váltak az azonnali segítségnyújtásra kompetenciájuknak megfelelően.

További képzéseink:

Balotaszállás: Segítő szakemberek felkészítése szenvedélybetegekkel és azok hozzátartozóival való hatékony munkára című továbbképzés 2015. szeptember 30-tól. A tanfolyam célja, hogy a segítő szakembereket felkészítse arra, hogy együtt tudjanak működni szenvedélybetegek és hozzátartozóik (alkohol-, kábítószer-problémával, gyógyszerfüggőséggel, játékszenvedéllyel küszködők) életminőségének javításában, életmódjukkal kapcsolatos ártalomcsökkentésben, kezelésbe vételre való motivációjukban, valamint delegálni tudják őket az ellátórendszerben.

Szabadszállás: Hatékony kommunikáció – eredményes együttműködés című szakmai műhely indítása várhatóan október végén. A képzés fókuszában azoknak a kommunikációs készségeknek fejlesztése áll, melyek a hatékony interperszonális kommunikációs készségek kiteljesítését szolgálják, és megteremtik az alapját a mindennapi munkavégzés során fellépő személyközi konfliktusok eredményes megoldásának.

A nagy érdeklődésre való tekintettel pályázati programunk keretében tervezünk még egy baleset-megelőzési továbbképzést novemberi indulással, melyre a jelentkezéseket együttesen elérhetőségein várjuk.

Kovács Edit

Családi napot tartottunk Bócsán

Finomságok a bográcsokban

Hagyományainkhoz híven augusztus első szombatján idén is megrendezte egyesületünk a Családi napot a jól bejáratott bócsai helyszínen. Az idei nyárra jellemző rekkenő hőségben, ám hatalmas fák árnyékában mégis elviselhető időben került sor a mindenki által várt eseményre.

Már kora reggeltől gyülekeztek a főző- és sütő „egységek”, hogy minél hamarabb hozzá tudjanak kezdeni a finomabbnál finomabb étek elkészítéséhez. Sorra érkeztek a különböző települések képviselői, és választották ki a számukra legmegfelelőbbnek vélt helyet. Szokás szerint

nagy örömmel köszöntöttük egymást, természetesen nem csak szóval, öleléssel, hanem egy-egy kortynyi áldomással is – a találkozás öröme. Hamarosan finom illatok terjengtek a levegőben, nagy ovációk, nevetések, nem sokkal később pedig már gyerekzsivaj is hallatszott.

Miután a frissen sült libatepertőből, lilahagymás libazsíros kenyérből és a paprikás, paradicsomos mangalicazsíros kenyérből megreggeliztünk „libás” Molnár Pista és az ásoththalmiak jóvoltából, a szatymazi különítmény is hozzájárított az óriáspalacsinta sütéséhez – a kelebiai lángossütők hiányát kompenzálандó – megerősített csapattal. Ezenközben folyamatosan landoltak a sütemények, a tombola- és nyereménytárgyak, melyeket az érkező családok hoztak. A Weinhaus Borház jóvoltából zajlott a borkóstolás, a gyerekek pedig lovagoltatáson vehettek részt, majd a focipályán lovasbemutatót láthattunk.

Természetesen befutottak a vajdasági partnerszervezetünk, a Kishegyesi Női Fórum tagjai, régóta kedves barátaink, barátnőink is. Szerencsésen megúszták a határon való várakozást. Velük tartott egy kedves fiatal német lány, aki önkéntes munkára érkezett Szerbiába, a szociális szférát tanulmányozandó. Eleinte csak nézgette az óriáspalacsinta sütését, majd ő maga is megpróbálkozott a műveléssel, el kell ismerni, nagyon tehetségesen.

Mire a sorversenyekre következtek, már fenséges illatok szálltak a levegőben, és egyre közelebb kerültünk

a nagyszerű sült- és főtt finomságok elfogyasztásához. Készült lecsó (Turcsán Pista – Csemő), kakas- (Gárgyán Józsi – Öttömös), birka- (Kovács Edit – Domaszék, Frittmann Jani – Bócsa), marhalábszárpörkölt (Fogl Feri – Zsana), csülkös pacal (Rózsa Zoli – Szatmár), káposztáshús (Tercsi István – Ágasegyháza), sőt még vaddisznópörkölt is, a rántott libamájról (Molnár Pista) már nem is beszélve. Eközben folyamatosan sült az óriáspalacsinta, a soha el nem fogyó sorban állók öröme.

A nagy melegben végzett intenzív testmozgás meghozta a kicsik és a nagyok étvágyát, és hamarosan ko-

moly gyülekezetek alakultak ki a borárcsok környékén is. Valószínűleg sikerült mindenki éhségét csillapítani, legalábbis a kiürült edények látványa erre engedett következtetni.

Ebéd után tartottuk meg a játékos családi sorversenyek eredményhirdetését. Elmondhatjuk, hogy mindenki nyert! Három órára meglepetés ígérkezett, mégpedig a levegőből, ugyanis egy kisrepülő érkezett a focipálya fölé, és az idejében odaküldött gyerekeknek cukorkát szórt fentről, amit ők boldogan rohángálva szedegettek össze, majd a repülő egy kanyart téve visszatért, és megismételte a műveletet, az aprónép nagy öröme. Igazán tiszteletre méltó teljesítmény a szerve-

zőktől, hogy minden évben elő tudnak rukkolni valami újdonsággal!

Úgy hiszem, minden résztvevő nevében bátran kijelenthetem: idén is remekül éreztük magunkat Bócsán, hiszen a település vezetése és a munka dandárját nagyszerűen végző tanya-gondnok kollégák – Veiszhab Imréné Katika, és Frittmann János – mindent megtettek azért, hogy kifogástalan körülmények között tudjuk kellemesen eltölteni a napot, találkozhatunk a ritkán látott kollégákkal, beszélgetünk, tapasztalatokat cseréljünk, lazítsunk. Köszönjük munkájukat, valamint egyesületünknek is, hogy ismét lehetővé vált e nap megrendezése.

Vidácsné Lukucz Éva

Asszonyok a mindszeinti tanyavilágban – Útinapló I.

Zsidó Mancsi tisztessége

A mindszeinti tanyavilágban a legjobbat hallgatni Zsidó Mancsi vadgesztenyefája alatt lehet. A gyönyörű, hatalmas fa a tanya előtt áll, alatta terített asztalok, székek. De be is lehet menni a házba, amit nem olyan rég még Jegénye sörözőnek hívtak.

– Azért neveztük el így – mondja Zsidó Mancsi és a tanyabuszról a szatyrát az egykori söntésbe vonszolja, mert az udvaron állt két jegénye. Száz évesek is lehetnek, ám attól még éltek. Na, mondom, ha ezek egyszer eldülnek, a tanyát agyonnyomják. De ha már itt állnak, legyen a kocsmá neve Jegénye. – És zsidó Mancsi az ő nyolcvanegy évesre gondolva akkorát sóhajt, hogy a levegő rezegni kezd.

– Volt énnékem – kezd a történetébe – egy élettársam. Herczeg Lászlónak hívták, jaj, sokkal fiatalabb volt nálam. Húsz évvel. Húsz évvel ezelőtt bejött a kocsmába és kért egy fröccsöt. Akkoriban disznókkal is foglalkoztam, és mert az akol olyan rosszacska volt, hát megcsinálta. Szébb lehetne a kerítés is, javasolta... Nem volt annak a férfinak senki rokona, merthogy börtönben született. A tököli rabkórházban. Ott szülte az anyukája, aki hamarosan meg is halt. A fiút nevelésbe egy hódmezővásárhelyi család vette ki, de olyan gorombák voltak vele, hogy ha a nyulaknak nem volt elegendő füvük, akkor megfogtak egy vasalózsínort és... Mikor Herczeg László nekem mindezt elmesélte, úgy megsajnáltam. Mert hiába volt már negyvenegy éves, még sosem evett eleget és felnőtt korára is csak béres, napszámos lett. Ugye az ilyenekre mondják azt, hogy lelencesek, akik hányódnak, vetődnek. Aztán csak megszerettük egymást. Őt biztosan nem zavarta, hogy húsz évvel volt fiatalabb nálam, mert ettől jobb sora sosem volt. Nem is ment az tőlem sehová. Csak a lányom mondogatta, de hát mit szólnak az emberek? Én meg azt feleltem, hiszen mi nem megyünk sehova a tanyáról. De hát, hogy én egy férjes asszony vagyok, a nevem Miskolczi Mihályné... Az úgy volt – vág megint a múltba Zsidó Mancsi, és szatyrát még beljebb húzza –, hogy az édesanyám, Zsótér Mária is idevalósi. Nem, nem rokona a mindszeinti polgármesternek. Errefelé nagyon sok Zsótér él. Hiszen az ügyvéd urat is Zsó-

térnak hívták, aki rábukott az asztalra és úgy halt meg. És annak is polgármester volt a fia. Az édesanyám szolgálóként dolgozott. Hogy-hogy hol? Ahogy Mártélyból megyünk Körtevényes felé a gáton, élt egy nagygazda, a Maczelka. Annak volt kilenc szolgálója. Az édesapám meg béres volt a zsidóknál. Ezért hív ma is mindenki Zsidó Mancinak. A zsidó hentes volt, és nagyon megszeretett minket. Műveltük a földjüket harmadában, ami annyit jelentett, hogy a három mázsa termésből miénk lett egy mázsa. Hát az aratás az nehéz volt. Édesapám kaszálta a gabonát, én meg szedtem. Kilenc éves voltam, szakadt rólam a víz, a gabona véresre kezdte a karomat, de édesapám azt mondta, ha fogadunk valakit, akkor nem kerestünk semmit. Aztán csak kínoztuk, csináltuk tovább. Emlékszem, még sötét volt, hajnali három, mikor a földekre kiértünk. Mit csináljunk, mit csináljunk, édesapám leült és azt mondta: gyere, lányom, tedd a fejed a térdemre, aludj kicsit, én meg elszívok egy cigarettát, hátha addigra megvirrad. Aztán tizenhat éves lettem, és a tanyai bálban a jövődő uram föl-kért táncolni. Én még akkor lány voltam, ő meg legény, idősebb tőlem kilenc évvel. Hatan voltak testvérek, s abban az időben divat volt megmutatni, mije van a menyasszonynak, mije a vőlegénynek. Hát elvitt hozzájuk és mutogatta, a kamrában hány oldal szalonna lóg... Odavoltam a sok szalonnától meg a kilenc zsák lisztől. Erre úgy emlékszek, mintha most lett volna. Ó, lányom, mondta akkor az édesapám, ez mellett te szolgáló leány leszel, ne menj hozzá. De ha egyszer annyira kedvesek voltak: a Krisztina néni, a Terus és a Kati is. Majdnem a tenyerükön hordtak. Így aztán csak hozzámentem Kiss Mihályhoz. Lett is egy kislány két éven belül. A lánykori nevem Bozó Mária, Kiss Mihályné lettem, de figyeljen már, ne ezt a nevet írja le, mert megint férjhez mentem; az első uramtól tizenhárom év után elváltam. Mi történt, mi történt, tudom is én.

Hát, hogy soha nem mentünk sehová. Hát, hogy nem volt jó vele az élet. Mert csak eleinte kedveskedett. Mindig kiabált a lovakkal, aztán sokszor énfelém is olyan csúnya, kemény hangon szólt: „Hallod? Nem hallod?” Gondoltam, bár-csak megszabadulhatnék tőle. Nem csináltam én vele semmi rosszat, csak elváltunk. Nem, akkor még nem voltam szerelemben Miskolczi Mihállyal, akivel túsomszédok voltunk.

– Túsomszédok?

– Az. Közvetlen túsomszédok, össze is házasodtunk. Éltünk tizenhárom évet együtt, amikor Miskolczi Mihály másik asszonyt választott. Egy öreglányt, aki még nem volt férjnél, de gyereket már szült, egy ruszki embertől. Múltkor két hete, a Lillácska, a tanyagondnok buszából láttam őt. Beláttam a tanyába, ott ült Miskolczi Mihály az előszobában. Nagyon össze volt kuporodva szegény, ugye ő még nálam is idősebb egy évvel.

– Sosem akarta, hogy elváljanak? Törvényesen.

– Miért akartam volna?

– Ha valaki tanyán él, annak nem számít a papír?

– Alá szolgálja, isten áldja, attól én még ugyanaz vagyok, mint előtte voltam. Még én fizessek azért, hogy ő elválhasson? Válgon a fene. Esetleg ha lett volna valaki, akivel komolyan összeházasodik, akkor igen, kellett volna a papír.

– Herczeg Lászlóval az élete jobb lett?

– Tökéletes volt – mondja Zsidó Mancsi és akkorát sóhajt, hogy a levegő be-lerezeg.

– Passzoltak egymáshoz? Testileg.

– Össze bírtuk hozni, jó volt, na. Tizen-négy éven át együtt is vezettük a kocsmát. Olyan finom kávét tudott főzni, és a poharakat is olyan tisztára mosta. Meg-tanulta. A tanyát is bepucoltattuk három millióért. Aztán két hónappal ezelőtt haj-nali öt órakor azt mondja: „Teszem a ká-vét fölfele.” Mert akkortájt szoktak a te-herautósok a köves úton errefelé jönni. Mondom neki, jól van. Fölkelek aztán én is, látom, a fürdőszoba ajtaja résnyi-re nyitva, lépek befelé, nyitnám az ajtót tovább, hát, ott fekszik a földön, a feje a tusolónál... Velel mi van, kérdezem, ő meg mondja: „Megütöttem a kokszi-

mat". Ezek voltak az utolsó szavai. Mire innen elvitte a mentő, már nem is igen volt benne élet. Valamennyi azért csak lehetett, különben a mentő nem vitte volna el. A temetésén sem voltam ott, mert a legeslegsúlyosabb beteg lettem.

– *Összeroppant?*

– Emeltem ugye a testét a földről, és egyszer csak olyan érzetem támadt, mintha eltört volna bennem valami. Összeecsúszott három csigolyám. Beke-rültem a kórházba, egy teljes hónapra az idegostályra. Olyan voltam a sok gyógyszerrel, mint a nem normális. Össze-vissza beszéltem, lépten-nyomon összeestem. A főorvos asszony azt mondta, ad olyan gyógyszert, amitől lesz megint egy kis életkedvem. Kis idő múlva megkérdezte, na, van-e már egy kicsi? Én meg visszakérdeztem, tessék mondani, mikor felejttem már el ezt az egészet. Hát, gondolkodott, beletelik egy évbe is, míg az ember átteszi magát azon, hogy maga maradt magának. Most színes sálakat kötök, állítólag evvel is lehet boltot csinálni, nem tudna rá vevőt?

– *És ki temette el Herczeg Lászlót?*

– A polgármesteri hivatal, mivel hogy bejelentett lakása nem is volt.

– *Hajléktalan embert szeretett tizen-négy éven át a tanyáján?*

– Azt.

– *És hol van a sírja?*

– Szentesen.

– *Miért pont ott?*

– Hát mert szegény ott, a szentesi kórházban halt meg.

x x x

A Mindszenti tanyavilágban Zsidó Man-ci sóhaj, a házából kilép, megáll a vadgesztenyefája alatt és útbaigazít. Azt mondja, ha nem térünk le a köves útról, akkor balra előbb egy útszéli kőkeresztet látunk, jobbra pedig egy kis utat. Az út csillogó, fehér kövekkel lesz felszórva, s ha arra rálépünk, akkor egészen biztosan elérjük Tajti Marikáék tanyáját, amelyre múltkor rátelepedett a köd.

Harmincöt fok van, negyvenöt perccel múlt dél, és a levegő érezhetően rezeg, remeg, amikor Barna Mária és Apró Balázs útszéli keresztjéhez érünk. Itt laktak a tanyavilágban a köves úttól háromszáz méterre, amikor kitört az első világháború, és Apró Balázst behívták katonának. Előbb Oroszországba. Túlélte, visszajött. Fél év múlva újból behívták, és a század Monteneg-

*A Mindszenti tanyavilágban tíz útszéli kőkereszt áll
(A szerző fotó-jegyzete 2015 nyarán)*

róba indult. Élelmet nem igen kaptak, egyék azt, tanácsolták, amit az útszéleken találnak; volt, hogy esővizet ittak lónyomokból. A század mögött egy szekér haladt. Arra rakták fel a halott katonákat, és amikor megtelt, ástak egy gödört. Egy nap Barna Mária hitese is fölkerült a szekérre, bár volt még benne élet. Beültették a halottaknak ásott gödörbe is, gondolván reggelre úgyis eldől magától. Csakhogy a Mindszenti Apró Balázs a gödörből kimászott, s mert fényt látott a távolban, elkezdte vonszolni magát. Egy vasútállomásra ért. Fölmászott az egyik szerelvényre, bebújt az ülés alá, Barna Máriára gondolt, és csoda történt. A vonat ugyanis sebesült magyar katonákat szállított Szegeden át Szolnokra, s Mindszenten is megállt. Ott megint szekérre rakták, fölfuvarozták a község háza udvarára, aztán kiüzentek a tanyára. Barna Mária így kapta vissza a világtól az urát, s amikor Apró Balázs felépült, hálából útszéli kőkeresztet állítottak, így mondtak köszönetet az Úrnak, s így figyelmeztetik még holtukban is az embereket, milyen nagyon törekeny az élet.

Az útszéli kőkereszthez néhány le-tépett mezei virág kerül, és a levegő megint rezeg. Balra, a Mihási úton zöld tanyai postaládák állnak. Már csak egy kicsit kell menni, mondja a furgonnal érkező postás, és ott lesz jobbra a fehér kövekkel felszórt út.

A tanyából kutyák rontanak elő, vicso-rognak. Lehetnének libák is. A tanyaiak úgy tartják, a liba jobb pásztor a kutyá-nál, mert ha idegent lát, biztosan gágog.

Lehetnének őzek is. Az őzek regge-lente csapatostul járnak. Nyáron a fák-ról leverik a barackot, megeszik zölden is. Jönnek-mennek, vonulnak.

A Mindszenti mezei nyulakkal is sok a gond, amikor beveszik magukat a diny-nyésbe. A tanyaiak szóltak a vadőrnek, a vadháló nem ér semmit, lőjenek ki párat.

Rókák meg kóbor vadkutyák is él-nek errefelé. Csatordai bácsitól a rókák hatvan tyúkot vittek el. A vadkutyákat élvefogóval fogják be. Múltkor az egyik élvefogó pont fejbe hajította az egyiket. Minda Terézia negyvenkét éves tanya-lakó ezt őszintén sajnálja, de azt is, amikor széttépik a jószágait.

– *Jó napot! Segítene már valaki?*

A Tajti tanyából, amelyre múltkor rá-szállt a köd, járókeretes asszony bicceg elő. Rákiált a vicsorgó kutyákra, azok megkushadnak, jönnek velünk a kony-hába.

Scipiades Erzsébet

Pulitzer-díjas újságíró
(Folytatjuk)

(A riport elkészítéséhez a Független Média-központ nyújtott támogatást az Egységes női hang – egyenlően hall-ható? című projekt keretében, amely-ben a Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség partnereként vesz részt. A projekt az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap, valamint az Ökotárs Alapítvány és partnerei támogatásával valósul meg. A riport tartalma a szerző kizárólagos felelőssége, az nem feltét-lenül tükrözi a támogatók nézeteit.)

Nemzeti értékek

Tiszaalpári Árpád-kori falurekonstrukció

A megyében és az országban is egyedülálló az a teljes Árpád-kori falurekonstrukció, mely Tiszaalpáron található, az alpári földvár szomszédságában.

A falu északkeleti részén két meredek falú löszdomb emelkedik, melyek nagy valószínűséggel valaha összefüggő dombot alkottak. Ezek egyikén – a Várdombon – egy bronzkori földvár maradványa, míg a másikon egy római katolikus templom áll. Kétségtelenül hazánk egyik legszebb fekvésű temploma ez,

hiszen a Templomdombról lélegzetelállító kilátás nyílik az Alpári-rétre, amely Anonymus szerint a honfoglalás döntő csatájának színhelye lehetett. A Templomdomb tövében húzódik egy kicsiny, ám annál látványosabb skanzen, az Árpád-kori falu.

Az Árpád-kori falurekonstrukció a környéken folyó ásatások során előkerült településszerkezetet jeleníti meg. A felépített falurészlet két gazdasági egyseget alkot, ahol a mindennapi élet, illetve az állattartás építményei láthatók.

Jellemző lakóépítmény volt a félig földbe mélyített nád- vagy földfedésű veremház, mely a XX. század elején, sőt még később is megtalálható volt falvainkban. Minden lakóházban volt kemence, ülgödör, és feltehetően polcok is. A veremházak belső berendezését a házbelső kialakítása, valamint korabeli edények kiállítása teszi szemléletessé. A külső kemencék a mindennapi élet tartozékai voltak. Főként közvetlenül a lakóházak körül helyezkedtek el, félig földbe süllyesztve, de a háztól távolabb is álltak.

Az állattartás emlékei a különböző méretű és formájú vesszőfonatos karamok. Ezek kör vagy négyszög alakúak voltak. A gabona tárolására különböző nagyságú és alakú földbe ástott vermeteket használtak. A falvak vízellátását kutak biztosították. A tiszalpári skanzenben egy fonott vesszőbéléses kút is látható.

Nyugalom és biztonság

Az alábbi levelet a mezőhegyesi falugondnoki találkozón olvasta fel Mitykó Zsolt polgármester. Ez a köszönet minden falu- és tanyagondnoknak szól.

Köszönetet szeretnék mondani a tanyagondnoki szolgálat dolgozóinak. Én a párommal Mezőhegyesen, az 57-es majorban élek, és mindketten mozgáskorlátozottak vagyunk. A mi életünkben a nyugalmat és a biztonságot jelenti ezen emberek munkája. Ha a tanyagondnoki rendszer nem mű-

ködne, számunkra a legegyszerűbb feladat (bevásárlás, hivatalos ügyek

Mezőhegyesi tanyagondnokok:
Hanczik Tibor, Mitykó József, Pósa István

intézése, orvoshoz, öregek napközijébe jutás) is lehetetlenné válna. Eddig bármilyen kéréssel fordultam hozzájuk, mindenben készségesen segítettek. Az ő munkájuk és a munkához való hozzáállásuk miatt érezzük, hogy segítséget kapunk, ha valamivel nem tudunk megbirkózni. Ezért szeretnék köszönetet mondani és legalább ilyen módon a hálánkat kifejezni.

Ezúton kívánok munkájukhoz sok sikert, magánéletükben sok boldogságot!

**Ertmann Jánosné és
Katona János**

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörösné Zelenák Katalin

Sümeziné Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE